

Statped

Lek

når barnet bruker alternativ og
supplerende kommunikasjon (ASK)

Tematavler

Tematavler til lek

Tematavlene er laget som vedlegg til heftet «Lek når barnet bruker alternativ og supplerende kommunikasjon, ASK». De er ment som inspirasjon, og gir forslag til ordforråd til åtte ulike leker/aktiviteter. Oppsettet er inspirert av de dere finner i bøkene med grafiske symboler som Statped har publisert sammen med Cappelen Damm [Grafiske symbol i bildebøker | statped.no](#). Tematavlene er ikke en erstatning for et kommunikasjonsmiddel barnet allerede har, men om barnet allerede har et kommunikasjonsmiddel kan du kanskje bruke tematavlene for å finne tilsvarende ord der?

Når vi har laget tematavlene har vi vektlagt noen prinsipper

- Vi har flere ordklasser tilgjengelig
- Ordklassene er plassert slik fra venstre mot høyre; pronomen, verb, preposisjoner, substantiv og adjektiv. Det gjør det mulig å uttrykke setninger ved å peke fra venstre mot høyre (vanligvis).
- Vi har mange like ord på de ulike tematavlene. Dette er ord som er relevante og nyttige i mange situasjoner.
- Vi har i størst mulig grad plassert like ord på samme sted, og brukt de samme grafiske symbolene for ordene.

Når du skal pekeprate ved hjelp av tematavlene kan dette være nyttig å ha i tankene:

- Bruk litt tid på å bli kjent med oppsettene. Vær oppmerksom på de felles ordene.
- Du kan bruke tematavlene en og en, eller legge dem sammen i en «lekebok»
- Legg de i den rekkefølgen du ønsker, klipp til og skriv på flippen hva som er tema
- Det er mange ord som ikke er på tematavlene. Når du pekeprater og et ord mangler så sier du det høyt og peker på de ordene som er tilgjengelige.
- Det er ikke grammatiske bøyinger på tematavlene. De fleste verb er lagt inn i infinitivform. Du må derfor peke på ordet og si det i riktig grammatisk form. Skal du si «Jeg har ...» må du peke på «jeg/meg/min» og si «jeg», og deretter på «ha» og si «har».
- Bruk «maskin/bok»-symbolet når du ikke finner ordet på tematavlen.

Utvid selv med utgangspunkt i malen som ligger ved

- Om du vil endre eller lage nye sider, for eksempel til butikk- eller billeken så kan du kan bruke de faste ordene vi har tatt med, og supplere på de tomme rutene (se vedlagt mal).
- Se for eksempel på butikkleken! Vi har valgt å legge inn ulike typer butikker, og anbefaler at dere lager ekstra sider med varer. På matbutikken vil dere trenge frukt, grønnsaker, kjøtt/fisk, drikke og godteri. I dyrebutikken kan dere ta inn både norske dyr og mer eksotiske dyrearter, men også mat og utstyr som dyrene trenger. På samme måte kan dere utvide ordforråd i billeken; om det er mange som har el-bil så bør dere kanskje utvide med ord som blir brukt med tanke på lading, eller hva med verksted, bensinstasjon, vaskehall, parkeringshus eller veiarbeid?

Tematavlene er laget med Picture Communication Symbols (PCS), etter avtale med Tobii Dynavox som eier alle rettighetene til PCS.

Forslag til fast ordforråd venstre side

hva

jeg/meg

gjøre

kan

skal

hvem

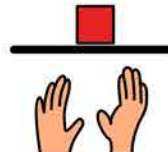
du/deg

bestemme

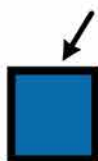
vil

hvor

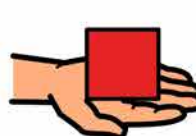
det/den

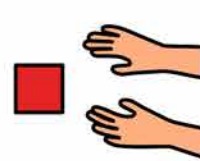
late som

ha

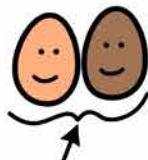
få

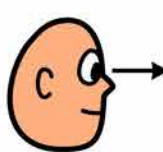
når

vi/oss

se

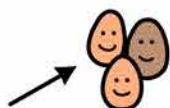
er

hvorfor

de/dem/dere

høre

mene/synes

hvordan

huske

liker

hjelp

hvilken

vente

ikke

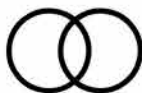

maskin/bok

Forslag til fast ordforråd høyre side

sammen

urettferdig

oi

morsom

glad

trist/lei seg

sint

en gang til

mer

ferdig

Forslag til ordforråd venstre side: leke med bamse/dukke

hva

jeg/meg/min

gjøre

kan

skal

hvem

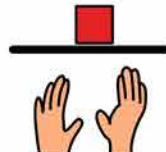
du/deg/din

bestemme

vil

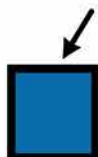
leke

hvor

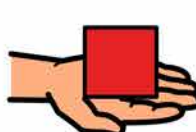
det/den

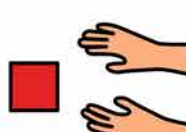
late som

ha

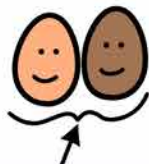
få

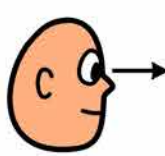
når

vi/oss

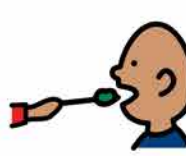
se

er

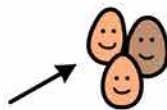
mate

hvorfor

de/dem/dere

høre

mene/synes

spise

hvordan

bamse

huske

liker

hjelp

hvilken

dukke

vente

ikke

maskin/bok

Forslag til ordforråd høyre side: leke med bamse/dukke

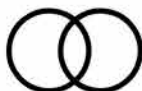
kle av

lage

sammen

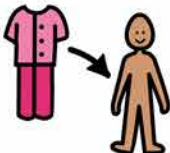
urettferdig

oi

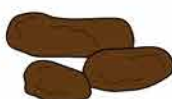
kle på

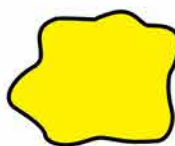
sove

bæsj

tiss

morsom

gråte

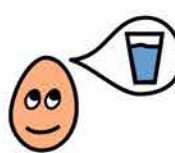
gå tur

vogn

tørst

glad

trøste

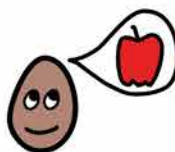
seng

grøt

sulten

trist/lei seg

vaske

skitten

bleie

godt/nam

sint

skifte klær

melk

kopp

mett

en gang til

bytte bleie

skål

skje

mer

ferdig

Forslag til ordforråd venstre side: høre og lete etter lyder

hva

jeg/meg/min

gjøre

kan

skal

hvem

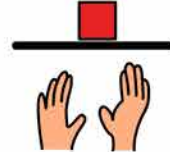
du/deg/din

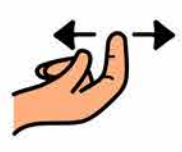
bestemme

vil

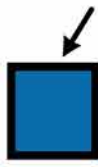
kom

hvor

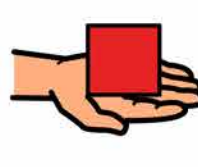
det/den

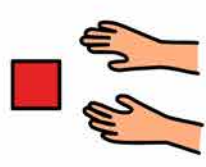
late som

ha

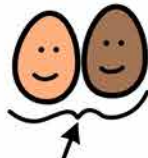
få

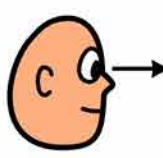
når

vi/oss

se

er

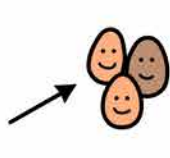
finne

hvorfor

de/dem/dere

høre

mener/synes

tur

hvordan

lete

huske

liker

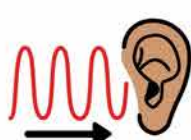
hjelpe

hvilken

lyd

vente

ikke

maskin/bok

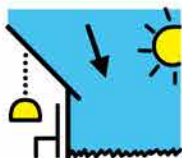

Forslag til ordforråd høyre side: høre og lete etter lyder

inne

ute

som/ligner på

urettferdig

oi

musikk

sang

fugler

dyr

morsom

tute

bil

vind

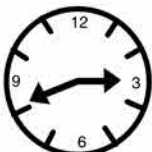
lett

glad

klokke

plaske

regn

vanskelig

trist/lei seg

toalett/do

vann

hysj/stille

klare/fikk til

sint

gråt

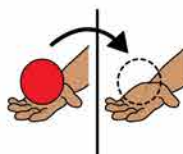
tramp/skritt

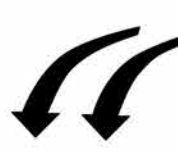
skummel

borte

en gang til

latter

rop

tulle/rar

mer

ferdig

Forslag til ordforråd venstre side: såpebobler

hva

jeg/meg/min

gjøre

kan

skal

hvem

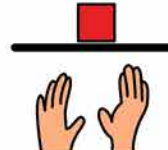
du/deg/din

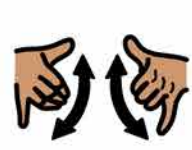
bestemme

vil

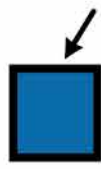
leke

hvor

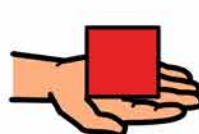
det/den

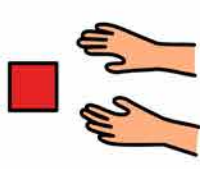
late som

ha

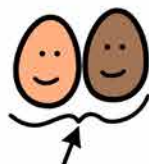
få

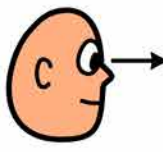
når

vi/oss

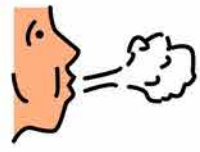
se

er

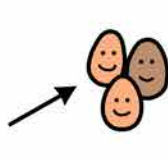
blåse

hvorfor

de/dem/dere

høre

mene/synes

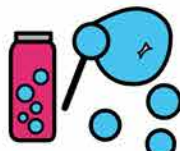
tur

hvordan

såpebobler

huske

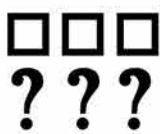
liker

hjelp

hvilken

blåse

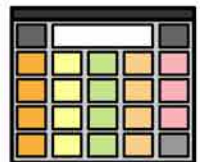
vente

ikke

maskin/bok

Forslag til ordforråd høyre side: såpebobler

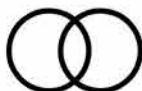
kjenne på

forsøke/prøve

sammen

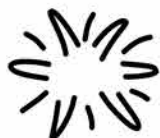
urettferdig

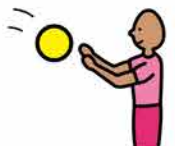
oi

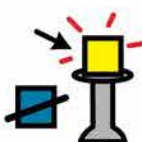
sprekke

fange

fin

forsiktig

morsom

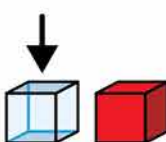
sveve

søle

gjennomsiktig

lett

glad

mange/mye

tørke

blåsepinne

vanskelig

trist/lei seg

tom/ingen

vann

såpeflaske

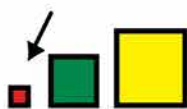
klare/fikk til

sint

liten/minst

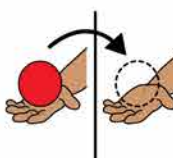
på

bobler

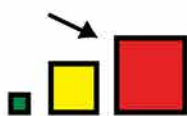
borte

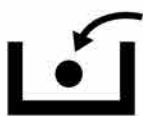
en gang til

stor/størst

i

oppvasksåpe

mer

ferdig

Forslag til ordforråd venstre side: leke med biler

hva

jeg/meg/min

gjøre

kan

skal

hvem

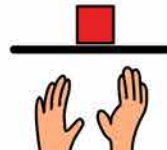
du/deg/din

bestemme

vil

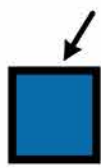
leke

hvor

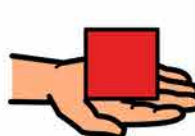
det/den

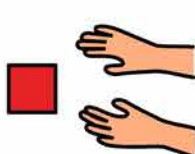
late som

ha

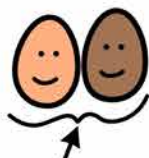
få

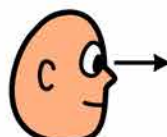
når

vi/oss

se

er

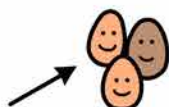
kræsje

hvorfor

de/dem/dere

høre

mene/synes

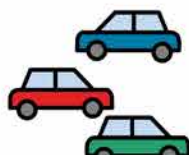
tur

hvordan

biler

huske

liker

hjelpe

hvilken

bil

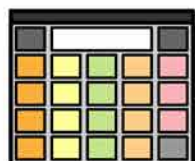
vente

ikke

maskin/bok

Forslag til ordforråd høyre side: leke med biler

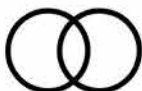
kjøre

ødelagt

sammen

urettferdig

oi

parkere

ved siden av

snu

politibil

morsom

tute

gjennom

endre/bytte

ambulanse

glad

bro

over

fort

brannbil

trist/lei seg

tunnel

under

sakte

klare/fikk til

sint

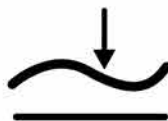
liten/minst

på

humpete

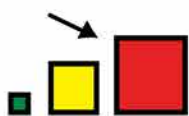
stopp

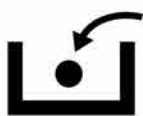
en gang til

stor/størst

i

vei

mer

ferdig

Forslag til ordforråd venstre side: leke med klosser

hva

jeg/meg/min

gjøre

kan

skal

hvem

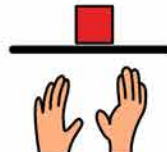
du/deg/din

bestemme

vil

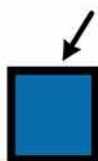
leke

hvor

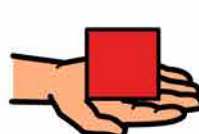
det/den

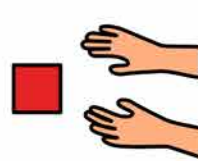
late som

ha

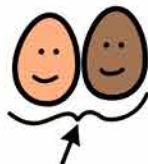
få

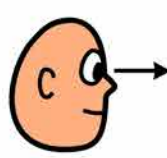
når

vi/oss

se

er

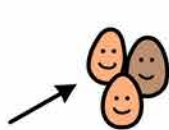
sette

hvorfor

de/dem/dere

høre

mene/synes

flytte

hvordan

klosser

huske

liker

hjelpe

hvilken

bygge

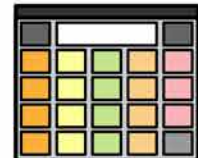
vente

ikke

maskin/bok

Forslag til ordforråd høyre side: leke med klosser

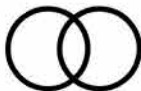
rase/rive

dele

sammen

urettferdig

oi

miste

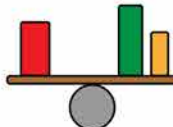
ved siden av

kasse

stødig

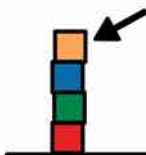
morsom

form

på toppen

tårn

lett

glad

mange/mest

over

blå

vanskelig

trist/lei seg

tom/ingen

under

grønn

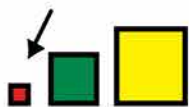
klare/fikk til

sint

liten/minst

på

gul

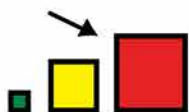
rydde

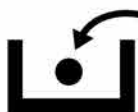
en gang til

stor/størst

i

rød

mer

ferdig

Forslag til ordforråd venstre side: leke butikk

hva

jeg/meg/min

gjøre

kan

skal

hvem

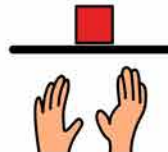
du/deg/din

bestemme

vil

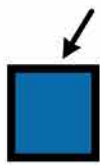
leke

hvor

det/den

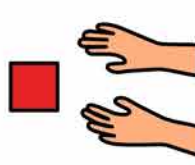
late som

ha

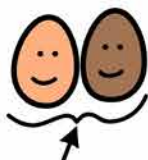
få

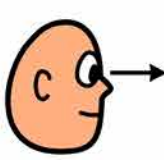
når

vi/oss

se

er

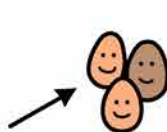
vær så god

hvorfor

de/dem/dere

høre

mene/synes

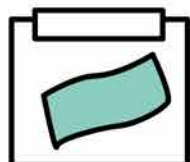
tur

hvordan

butikk

huske

liker

hjelpe

hvilken

kjøpe

vente

ikke

maskin/bok

Forslag til ordforråd høyre side: leke butikk

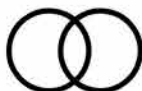
hei

handlevogn

sammen

urettferdig

oi

hadet

matbutikk

skanne

kø

morsom

takk

jernvarebutikk

betale

pris/koster

glad

kunde

klesbutikk

tilbud

penger

trist/lei seg

butikkansatt

bokhandel

billig

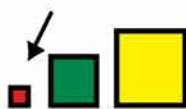
kort/tæppe

sint

liten/minst

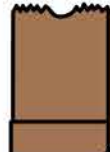
lekebutikk

dyrt

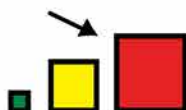
pose

en gang til

stor/størst

dyrebutikk

mobil/tæppe

mer

ferdig

Forslag til ordforråd venstre side: pusle

hva

jeg/meg/min

gjøre

kan

skal

hvem

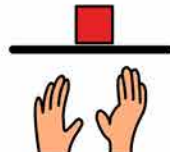
du/deg/din

bestemme

vil

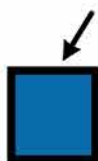
brikke

hvor

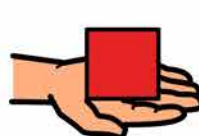
det/den

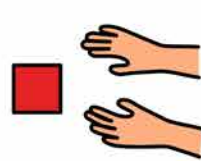
late som

ha

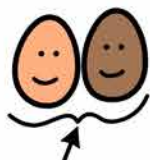
få

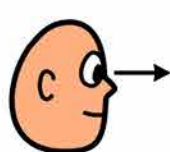
når

vi/oss

se

er

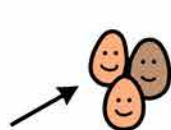
finne

hvorfor

de/dem/dere

høre

mene/synes

tur

hvordan

pusle

huske

liker

hjelpe

hvilken

puslespill

vent

ikke

maskin/bok

Forslag til ordforråd høyre side: pusle

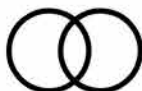
riktig

forsøke/prøve

sammen

urettferdig

oi

feil

ved siden av

snu

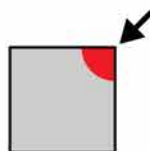
farger

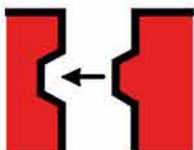
morsom

hjørne

passe

forandre/bytte

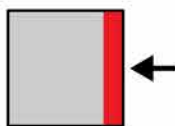
lett

glad

side

over

bilde

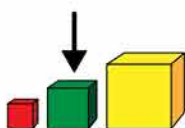
vanskelig

trist/lei seg

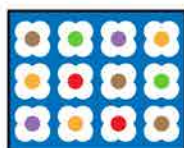
midten

under

mønster

klare/fikk til

sint

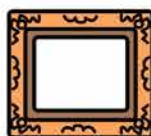
liten/minst

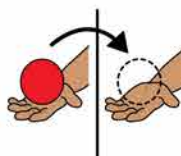
på

ramme

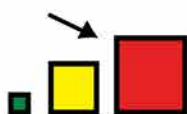
borte

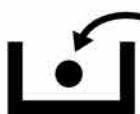
en gang til

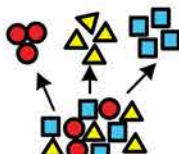
stor/størst

i

sortere

mer

ferdig

Forslag til ordforråd venstre side: spille Gjett hvem?

hva

jeg/meg/min

gjøre

kan

skal

hvem

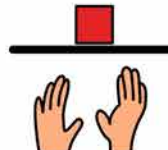
du/deg/din

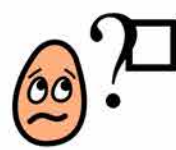
bestemme

vil

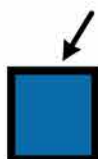
gjette

hvor

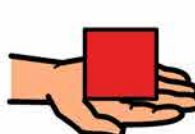
det/den

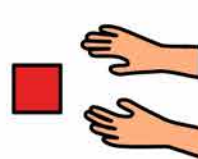
late som

ha

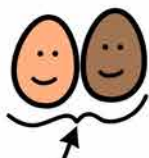
få

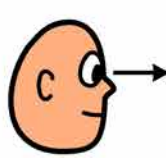
når

vi/oss

se

er

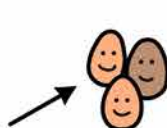
person

hvorfor

de/dem/dere

høre

mene/synes

tur

hvordan

spill/spille

huske

liker

hjelpe

hvilken

Gjett hvem?

vente

ikke

maskin/bok

Forslag til ordforråd høyre side: spille Gjett hvem?

jukse

forsøke/prøve

mørk

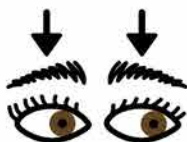
urettferdig

oi

øyenbryn

øyne

gul

lys

morsom

smykker/pynt

briller

blå

lett

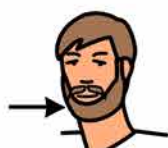
glad

hud

skjegg

brun

vanskelig

trist/lei seg

hode

bart

grønn

klare/fikk til

sint

hår

lue

grå

jeg vant

en gang til

hatt

på

rød

mer

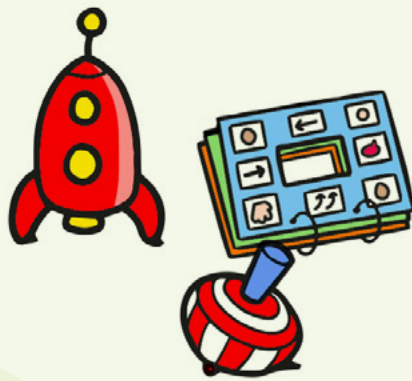

ferdig

Statped yter tjenester for barn og elever med behov for varig og omfattende tilrettelegging i barnehage og skole. Dette gjør vi gjennom å bistå pedagogisk-psykologisk tjeneste, gi opplæring i og på tegnspråk og produsere læremidler.

Telefon
02196

E-post:
post@statped.no

Postadresse:
Statped postmottak
Postboks 113
3081 Holmestrand

www.statped.no

www.facebook.com/statped

statped

statped